

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat centraal Derk J. Telman.

De dienstitijd voor Telman begon op 6 november 1946, toen hij zich moest melden in Utrecht. Nog dezelfde dag vertrok hij naar kamp Chaam bij Gilze-Rijen voor een zes weken durende Infanterieopleiding. Na het oefenen met geweer, bren en handgranaten kon hij weer plaats nemen in de schoolbanken van de mijnschool, waar hij een opleiding kreeg van zes weken. Wat overdag werd geleerd kon 's avonds in de praktijk worden gebracht. Alsof dat nog niet genoeg was kon hij na z'n opleiding vertrekken naar de Kromhoutkazerne in Utrecht, waar hij bij de Genie leerde hoe je bruggen moest bouwen. Op 9 juli 1947 vertrok hij met de Nieuw Holland naar Java. Toen Telman in Batavia aankwam was het Nederlandse leger nog bezig met de Eerste Politionele actie. Na een 'staakt het vuren' moest hij in het nieuw bezette gebied bruggen en wegen herstellen. Tot mei '48 heeft Telman daar gezeten. Toen werd hij teruggeroepen naar Soerabaya om opnieuw 'uitgerust' te worden. De geruchtenstroom dat er opnieuw een politionele actie zou komen was inmiddels op gang gekomen. En inderdaad, op 18 december begon de opmars. Het peloton van Telman was eerst in de achterhoede gelegerd, maar nadat men Wingli had bereikt moest zijn groep naar voren: provisorisch bruggen herstellen en ondermijnde bruggen 'veilig stellen'. Intensief werk, zodat ze soms enkele dagen en nachten niet uit de kleren waren geweest. De brug over de Kali Brantas, een grote rivier in Oost-Java, kregen ze zwaar ondermijnd, maar heel in handen. Volgens Telman hadden ze veel last van trekbomben. Dat waren vliegtuigbomben die de Japanners hadden achtergelaten. De vijand haalde de drukontstekers eruit, deed er een trekontsteking voor in de plaats met een lang touw eraan, begroef de bom aan de kant van de weg en wachtte tot er een wagen van de Nederlanders langs kwam, met vaak fatale gevolgen. "Onze compagnie heeft vier jongens moeten achterlaten, een hard gelag", vertelt Telman. Pas na de soevereiniteitsoverdracht in december 1949 was er wat tijd voor ontspanning, bijvoorbeeld een uitstapje naar Pasir Puti (wit strand), vanwaar je Bali kon zien liggen. In het voorjaar van 1950 keerde Telman met een Italiaanse boot, de Castel Bianco, naar Nederland terug. Op 11 april arriveerde Telman in Rotterdam, waarmee zijn Indië-periode zo'n beetje was afgesloten. "De eerste jaren heb ik weinig contact gehad met de andere jongens van mijn peloton, maar nu zijn we als broers voor elkaar. We houden elkaar van al het lief en leed op de hoogte." Op 30 mei 1950 kon Telman eindelijk z'n militaire plunje aan de wilgen hangen, toen hij met Groot Verlof ging. "Tien jaar oorlog had ik meegemaakt, van 1940 tot 1950, een jeugd vol geweld. Dat het Indiëmonument er nu komt vind ik een erkenning van ons werk en dat we de Hardenbergers die in Indië zijn omgekomen aan de vergetelheid ontrukken geeft mij veel voldoening."

bron: de Sallander